

**Vergelijking van de inzet van de G32
bij de verkiezingen van 2017
en het Regeerakkoord van
VVD, D66, CDA en Christen Unie,
'Vertrouwen in de toekomst'**

Oktober 2017

Voorwoord

Vertrouwen in de toekomst is de titel van het Regeerakkoord dat VVD, CDA, D66 en ChristenUnie op 10 oktober 2017 presenteerden. In een eerste reactie ¹ sprak de G32 diezelfde dag uit dat ze in algemene termen positief is over de visie van het kabinet maar dat ze zich wel zorgen maakt over de financiering van sommige maatregelen en de gevolgen voor de steden. Er zitten interessante aanzetten in het Regeerakkoord en er wordt veel gesproken over samenwerking met gemeenten en (stedelijke) regio's. Tegelijkertijd constateert het netwerk dat er veel losse eindjes zijn in het verhaal, zowel financieel als qua uitvoering en implementatie.

'Boter bij de vis' vraagt de G32. Dit Regeerakkoord is een goede basis voor de samenwerking maar dan moeten we duidelijke afspraken maken en kaders scheppen. In diezelfde eerste reactie werd een aantal dossiers benoemd waarbij dit het geval is. Denk aan het sociaal domein, verduurzaming (waaronder energietransitie), veiligheid en de opvang van statushouders.

Als netwerk is er ondertussen gewerkt aan een meer uitgebreide analyse van het Regeerakkoord, uitgaande van de tien punten die de G32 als inzet bij de verkiezingen heeft geformuleerd, aangevuld met andere belangrijke punten die relevant zijn vanuit de drie inhoudelijke pijlers. Die analyse treft u hier aan.

In het Regeerakkoord wordt een handreiking gedaan voor city deals en regionale deals om de grote vraagstukken waar ook de steden voor staan aan te pakken. De G32 zoekt daarbij de verbinding. De energietransitie kan een motor zijn voor noodzakelijke binnenstedelijke gebiedstransformaties en de aanpak van de leefomgeving gaat hand in hand met de opgaven in het sociaal domein. Grote opgaven die wij samen met het Rijk en het bedrijfsleven in de komende kabinetsperiode op willen pakken.

Aan een aantal belangrijke wensen van de G32 is in dit Regeerakkoord geen invulling gegeven. De door ons bepleite 'één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt' blijft uit en ook missen wij in dit Regeerakkoord aandacht voor stedelijke vraagstukken op het gebied van betaalbaarheid en beschikbaarheid van wonen en voor leefbaarheid. Wij constateren met tevredenheid dat de nieuwe regering nieuwe hervormingen in de zorg niet nodig acht maar naast onze zorgen over de financiële kaders zien we ook een aantal bewegingen waarbij het kabinet onderwerpen die decentraal zijn belegd weer naar zich toe trekt. Wij hechten eraan dat decentrale bevoegdheden decentraal blijven.

Voor de G32 zal deze analyse de basis vormen voor de gesprekken met het kabinet en de afzonderlijke bewindspersonen. Het is belangrijk dat die gesprekken snel op gang komen om goede afspraken te maken over de openstaande punten. De G32 spreekt wederom het vertrouwen uit dat het nieuwe kabinet en de steden de komende jaren zullen komen tot een goede samenwerking waarvan de inwoners van onze steden en Nederland in het algemeen de vruchten zullen plukken.

Ferd Crone
voorzitter G32 Stedennetwerk

---

¹ <https://www.g32.nl/nieuws/g32-samenwerken-aan-de-toekomst-prima-maar-wel-boter-bij-de-vis>

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Uitgangspunt: de inzet van de G32	4
2. Vergelijking vanuit G32 speerpunten	5
2.1 Meer ruimte voor steden en regio's	5
2.2 Een betere financiële positie voor steden	6
2.3 Het begint bij meer en beter onderwijs	7
2.4 Iedereen aan het werk	8
2.5 Werken aan de wijk	9
2.6 Preventie en integrale zorg voor de mensen die dat nodig hebben	10
2.7 Van statushouders naar stadsburgers	12
2.8 Een veilige stad	14
2.9 Vitale binnensteden	14
2.10 Steden aan de slag met energietransitie	15
3. Aanvullende opmerkingen vanuit de drie pijlers	18
3.1 Sociaal	18
3.2 Fysiek	19
3.3 Economie	20

1. Uitgangspunt: de inzet van de G32

De G32 heeft in de aanloop naar de verkiezingen van maart 2017 in twee documenten speerpunten geformuleerd die volgens het stedennetwerk opgepakt zouden moeten worden door een nieuw kabinet. In juli 2016 werden in 'Krachtige steden, krachtige regio's' tien punten gepresenteerd ². Zes van deze tien punten werden in februari 2017 nog eens extra en in meer uitgewerkte vorm onder de aandacht gebracht onder de titel 'Groeikracht voor stedelijke regio's' ³.

In deze notitie maken we een analyse op twee niveaus. In hoofdstuk 2 is er een vergelijking gemaakt tussen het Regeerakkoord en de speerpunten van de G32, zoals verwoord in de twee genoemde documenten. Aanvullend hierop worden in hoofdstuk 3 vanuit de drie pijlers andere relevante elementen benoemd: onderwerpen die eveneens van groot belang zijn voor de G32 maar die niet direct in verband staan met de speerpunten.

---

² <https://www.g32.nl/files/2017-04/brochure-G32-juli-2016.pdf>

³ <https://www.g32.nl/files/2017-05/Groeikracht%20voor%20stedelijke%20regio%27s.pdf>

2. Vergelijking vanuit G32 speerpunten

Hieronder worden de tien speerpunten van 'Krachtige Steden, Krachtige Regio's' genoemd. Bij de zes onderwerpen die ook in 'Groeikracht voor stedelijke regio's' gepresenteerd zijn, wordt (schuingedrukt) ook de meer uitgebreide formulering uit dat stuk genoemd. Vervolgens wordt weergegeven wat de reactie is vanuit de G32 op wat het Regeerakkoord wel of niet zegt t.a.v. deze punten.

2.1 Meer ruimte voor steden en regio's o.a. doorzettingsmacht in de regio en nieuwe vormen van samenwerking-op-maat tussen Rijk en steden.

(Het Rijk daagt stedelijke regio's uit om een ruimtelijk-economische investeringsagenda op te stellen. Het Rijk participeert hierin als partner. Stedelijke regio's organiseren zich in een zelf gekozen samenwerkingsverband, waarin besluitvorming wordt vastgelegd op een dusdanige wijze dat een kleine minderheid de voortgang niet kan blokkeren. Het Rijk neemt deze belemmeringsmogelijkheid weg.)

Reactie G32 op Regeerakkoord:

De G32 constateert dat er veel aandacht is voor de regionale component. Op meerdere plekken in het Regeerakkoord wordt gerefereerd aan het belang van regio's en wordt gesproken over afspraken die in dat kader gemaakt zullen moeten worden tussen de regio's en het kabinet. Elders in deze analyse worden deze punten ook vaak benoemd. Denk aan onderwijs/arbeidsmarkt, de woningbouwopgave, de energietransitie en zeker ook bereikbaarheid (bereikbaarheid stedelijke gebieden, aanpak regionale knelpunten).

De geboden ruimte voor "eigen aandachtspunten" van grootstedelijke gebieden binnen het geheel van afspraken met decentrale overheden heeft onze instemming en zeer tevreden zijn wij met de intentie voor stedelijke regio's de systematiek van de city deals als onderdeel van Agenda Stad voort te zetten. Graag gaan wij met het kabinet in gesprek om te kijken hoe we (de aanpak van) Agenda Stad verder uit kunnen bouwen en een sterkere regionale component kunnen geven. Daarbij is ons streven ook om tot meer complete pakketten van afspraken te komen tussen de steden/stedelijke regio's, het kabinet en ook andere partijen, zoals wij ook hadden aangegeven in onze inzet voor de verkiezingen. De benadering in het Regeerakkoord is vaak nog per beleidsthema; wat ontbreekt is een meer integrale benadering vanuit het belang van de stad en de stedelijke regio's voor de economische ontwikkeling van Nederland, ook in Europees verband. De aandacht en de bijbehorende inhoudelijke afspraken en financiële arrangementen zouden we graag vanuit zo'n invalshoek bezien, de samenwerking tussen Rijk, G32 en ook G4 vanuit een stevig wederzijds commitment.

In het Regeerakkoord zien wij aanzetten om de regionale samenwerking en de bestuurskracht van gemeenten in de regio te willen stimuleren. Wij ondersteunen dat en willen graag kijken of we gezamenlijk ook invulling kunnen geven aan een sterkere rol van de steden in die samenwerking.

2.2 Een betere financiële positie voor steden o.a. passend en zorgvuldig vormgegeven uitbreiding van het lokaal belastinggebied en het schrappen van de opschalingskorting.

(Gemeenten krijgen meer financiële armslag. Het evenwicht in de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeente wordt hersteld en de wetgeving op dit gebied wordt geactualiseerd. De zogeheten opschalingskorting wordt geschrapt. Daarnaast vereisen de maatschappelijke opgaven en de behoefte aan groei­kracht voor de stedelijke regio's een eigentijds en stabiel financieel en fiscaal instrumentarium, dat aansluit bij de regionale opgave en samenwerking in stedelijke regio's stimuleert.)

Reactie G32 op Regeerakkoord:

Ten aanzien van de financiële positie van de steden is er veel nog niet duidelijk. Enerzijds leidt de handhaving van de “trap-op trap-af”-methodiek en de verbrede koppeling tot een uitbreiding van de uitkering uit het gemeentefonds en tot een accres dat er in eerste instantie goed uitziet. Er is ook een aantal financiële impulsen die voor steden belangrijk kunnen zijn, bijvoorbeeld op het gebied van Bereikbaarheid en Regionale Knelpunten, Veiligheid, VVE en Preventie en Gezondheidsbeleid.

Aan de andere kant zijn de effecten van de integratie van de IUSD (Integratieuitkering Sociaal Domein) in het gemeentefonds nog erg onduidelijk (variaties in prijs en volume die door kunnen werken) en wordt er geanticipeerd op afspraken rond de opgaven op bijvoorbeeld het sociaal domein en de energietransitie, waarbij het accres gebruikt wordt als dekkingsbron. Dit is in strijd met het karakter van het gemeentefonds en het accres, waarbij de beleidsvrijheid van gemeenten voorop staat. Een deel van de financiering van de tekorten die optreden door de maatregelen van het Wmo-abonnement, 145 miljoen, wordt al meteen gedekt uit het accres. Er komt weliswaar geen extra efficiencykorting, maar de vooral door steden als onrechtmatig en onrechtvaardig ervaren opschalingskorting wordt gehandhaafd waardoor de steden in de komende jaren geconfronteerd worden met een oplopende budgetbeperking.

Ook moet rekening worden gehouden met enkele andere (uitvoerings-)vraagstukken waar gemeenten voor staan. Denk aan de implementatie van de Omgevingswet, de verduurzaming van de bestaande voorraad, de nieuwe arrangementen waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor de ‘begeleide toegang tot de verzorgingsstaat’ van nieuwkomers, en zeker ook de tekorten op de jeugdzorg en de BUIG die oplopen tot elk enkele honderden miljoenen. Het kan dus heel goed zijn dat het uiteindelijke plaatje voor de steden onder aan de streep er niet beter op wordt, zo niet slechter.

Er wordt aangekondigd dat het Rijk “*in het kader van de programmatische afspraken met mede-overheden*” ook afspraken wil maken over de financiële verhoudingen tijdens de komende kabinetsperiode. Deze afspraken worden voor de steden enorm belangrijk, zowel voor de financiële verhoudingen (inclusief de informatieverstrekking vanuit het Rijk t.a.v. de rijksinkomsten richting gemeenten) als op tal van inhoudelijke dossiers. Vanuit de G32 zullen we dan ook met volle kracht inzetten om deze besprekingen tot een goed en constructief einde te brengen om daarmee voor steden en Rijk duidelijke inhoudelijke en financiële kaders te hebben voor de samenwerking de komende jaren.

In het Regeerakkoord zijn geen voorstellen opgenomen over verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Ook aan de voorgestelde afschaffing c.q. beperking van belemmerende regelgeving op gebied aanbesteding, mededinging en verantwoording is in dit Regeerakkoord vooralsnog geen invulling gegeven.

2.3 Het begint bij meer en beter onderwijs o.a. doorgaande leerlijn die aansluit op de arbeidsmarkt en een strategie voor internationalisering van hogescholen en universiteiten.

Reactie G32 op Regeerakkoord:

De G32 is verheugd met de aandacht in het Regeerakkoord voor het onderwijs en met het feit dat steden door kunnen gaan op de eerder ingezette decentralisatie in het sociaal domein. De grote uitdaging is nu om in het belang van jongeren domeinen als arbeidsmarkt, onderwijs en zorg tot communicerende vaten te maken. Daartoe acht de G32 het nodig om, zoals de Onderwijsraad betoogt in het recente adviesrapport "*Decentraal onderwijsbeleid bij de tijd*", ook in het onderwijsdomein decentralisatie na te streven. De G32 ziet met name grote kansen in de aansluiting van het onderwijs naar de arbeidsmarkt en in de aansluiting van het onderwijs op de zorg.

De G32 is verheugd dat het kabinet 170 miljoen euro uittrekt voor versterking van de vroeg- en voorschoolse educatie. Wel vindt de G32 het jammer dat in het Regeerakkoord nergens wordt gesproken over de IKC-ontwikkeling. Dit is in veel steden een majeure ontwikkeling die niet alleen pedagogisch gezien wenselijk is, maar het ook mogelijk maakt dat meer mensen meer kunnen werken en daarmee een versterking van de economie is. De betere verbinding tussen basis- en voortgezet onderwijs en voortgezet onderwijs op vervolgonderwijs zien wij als een mooie stap voorwaarts. Ook de verhoging van het budget voor het bestrijden van onderwijsachterstanden met 15 miljoen euro per jaar ervaart de G32 als een steun in de rug.

Kritisch zijn we t.a.v. een verlengde kwalificatieplicht, maar we willen als steden wel enkele pilots steunen. Eerder hebben we betoogd dat wil dit geen papieren maatregel blijven, er maatwerk per stad of gebied geleverd moet worden.

De G32 vindt het positief dat het kabinet verder gaat met het beleid om laaggeletterdheid terug te dringen en het budget hiervoor met 5 miljoen per jaar verhoogt. Gemeenten hebben een regierol op dit vlak en daarom bevreemdt het ons dat dit budget vooralsnog niet naar gemeenten gaat, maar naar een landelijk programma. In oktober is 'digitale vaardigheden' toegevoegd als taak in het budget voor Taal, echter zonder geld. Wij pleiten ervoor om dit (kleine) aanvullende budget voor laaggeletterdheid te benutten voor de invulling van het programma digitale vaardigheden.

Het afschaffen van de cascadebepaling in het MBO ziet de G32 als een positief besluit. De G32 wil graag meewerken met elke maatregel die het aantal BBL-plekken kan vergroten.

De G32 is uitermate verheugd over de mogelijke invoering van een deel-vakcertificaat om belemmeringen voor jongeren met een moeizame entree op de arbeidsmarkt te slechten. Er komt zo aandacht voor wat deze jongeren wel zijn en kunnen. Samen met de MBO-Raad, S-BB en G4/VNG hebben we hierin al stappen gezet en we willen graag bij de in- en uitvoering betrokken zijn. Wel willen we wijzen op de (verantwoordelijkheid voor en financiering van) de intensieve begeleiding die deze jongeren naar en op de arbeidsmarkt vaak langdurig nodig hebben.

Wij vragen aandacht voor het belang van de regionale component in het onderwijsveld, zoals ook benoemd in het eerder aangehaalde rapport van de Onderwijsraad. De G32 wil via de arbeidsmarktregio's graag betrokken worden bij de eisen die aan MBO worden gesteld in relatie tot het regionaal arbeidsmarktperspectief.

Ook in het hoger- en academisch onderwijs is het wenselijk dat studenten tijdens hun studie worden voorbereid op hun maatschappelijke loopbaan na hun studie.

Steden en kennisinstellingen moeten daarom streven naar regionale samenwerking om studenten een rijke leeromgeving te bieden waar studenten en docenten bijdragen aan het oplossen van stedelijke maatschappelijke problematiek.

Het groeiende aantal buitenlandse studenten en onderzoekers vraagt om een beleid dat hen begeleidt, dat hen helpt integreren en dat rekening houdt met huisvestingsvraagstukken.

In de regio's langs de Duitse grens moet er meer aandacht gegeven worden aan het onderwijs in de Duitse taal en cultuur. In samenwerking met Duitse overheden wordt erkenning gestimuleerd van elkaars vakdiploma's.

Het topsectorenbeleid wordt inhoudelijk herijkt om beter aan te sluiten op grote maatschappelijke opgaven. Dat is positief, maar het is voor de steden ook wenselijk dat het beleid een geografische, regionale component krijgt, waardoor steden en kennisinstellingen een betere kans krijgen om in hun onderlinge samenwerking en in de triple helix samenwerking met ondernemers een bij de regio passende regionale economische ontwikkeling na te streven.

2.4 Iedereen aan het werk o.a. door regionaal maatwerk in economisch beleid, een betere werking van de Participatiewet en stimulering van sociale economie en *social enterprise*.

(Er komt één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Iedereen die niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen, krijgt dezelfde mogelijkheid tot ondersteuning bij werk. In de arbeidsmarktregio's wordt structureel geïnvesteerd, zowel financieel als met ruimte voor regionaal beleid. De relatie tussen Rijk en centrumgemeente verandert van opdrachtgever aan centrumgemeenten naar partnerschap tussen Rijk en regio.)

Reactie G32 op Regeerakkoord:

De G32 onderschrijft het standpunt van het kabinet dat nog veel partijen niet profiteren van de gunstige economische ontwikkelingen. Dit geldt in het bijzonder voor veel bijstandsgerechtigden die alleen met extra inzet (via P-budget) aan het werk geholpen kunnen worden. We zijn dan ook teleurgesteld over het uitblijven van de door ons bepleite één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt met een adequate financiering, waaronder een hoger macrobudget BUIG en voldoende Participatiemiddelen. We denken niet dat de voorstellen in het Regeerakkoord de positie van mensen tot de arbeidsmarkt verbetert en ook niet dat de overheid met deze voorstellen effectiever kan gaan werken om dit te stimuleren. Daarnaast wil de G32 een structurele investering in de regionale infrastructuur.

De G32 hecht eraan dat de uitvoering van de Participatiewet een gemeentelijke verantwoordelijkheid blijft. In de afgelopen periode zijn er veel uitvoeringsvoorschriften gegeven, die het werk op lokaal niveau frustreren. Wij hebben geen behoefte aan gesprekken en maatregelen over tegenprestatie en taaleis, anders dan over de vraag hoe gemeenten maatwerk in hun situatie kunnen bieden.

Met één regeling pleit de G32 voor een transformatie van de onderlinge relatie met het Rijk van opdrachtgever naar partnerschap. De G32 wil graag de ruimte voor regionaal maatwerk, en wil daarvoor de geboden ruimte voor experimenteerruimte, regelvrije zones, sectorale proefprojecten, city deals en regiodeals benutten om zo de regionale samenwerking bevorderen.

Het voornemen om de toename van het aantal beschut werkenden te financieren met een overgang van het systeem LKS naar LDP is in strijd met de bedoeling van de Participatiewet. De G32 is voor elke maatregel die een gelijk speelveld creëert, maar het invoeren van LDP verzwaart voor zowel gemeenten als werknemers de administratieve druk en gaat voor de werknemers voorbij aan het wettelijk recht op minimumloon. Bovendien zijn de besparingen te rooskleurig ingeschat en wordt de behoefte aan de voorziening beschut werk overschat. De afschaffing van de T+2-regel is wel een stap in de goede richting.

Het vervangen van loonkostensubsidie door loondispensatie leidt tot een verschuiving van middelen van het I-deel (BUIG) naar het participatiebudget. Er zijn geen aanvullende middelen voor het macrobudget BUIG beschikbaar waardoor gemeenten tegen structurele tekorten aan blijven lopen.

Kortom, we constateren een aantal positieve stappen, die echter over het geheel genomen onvoldoende zijn, en nodigen het nieuwe kabinet uit om echt werk te maken van de ene regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt.

Het verkleinen van de armoedeval is een erg noodzakelijk voornemen. Hiervoor zijn behalve lokale ook generieke maatregelen nodig. De maatregel om loonkostensubsidie door loondispensatie te vervangen gaat in tegen het voornemen om de armoedeval te verkleinen, omdat werk hiermee niet lonend wordt en mensen niet het idee hebben een volwaardige baan te hebben. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het naar werk begeleiden van mensen in de bijstand. Dit is een zeer diverse groep. Het kabinet zou gemeenten de ruimte moeten bieden om hun beleid aan te passen op de lokale situatie.

De G32 juicht beleid gericht op leven lang leren toe, en wil graag betrokken zijn bij de experimenten in de uitvoering. Speciale aandacht daarbij verdienen de jongeren die zonder startkwalificatie al of niet voortijdig het onderwijs hebben verlaten en via flexbanen een slechte of geen positie op de arbeidsmarkt hebben.

De G32 is positief over de plannen met de IOW en extra werkzoekendenbegeleiding voor ouderen (in de WW); wel zou de G32 ervoor willen pleiten deze extra investeringen niet alleen via UWV, maar juist via de arbeidsmarktregio's te laten lopen. Naast de incidentele middelen voor de regio's in 2015 ontvangen de arbeidsmarktregio's geen structurele middelen. Deze zijn nu verspreid over (centrum-) gemeenten en UWV. Doordat arbeidsbemiddeling veelal op regionaal niveau plaatsvindt is de effectiviteit hiervan gebaat bij een structurele regionale financiering. De regionale samenwerking wordt zo ook gestimuleerd.

2.5 Werken aan de wijk o.a. verhuurdersheffing inzetten om regionaal investeringsvermogen te vergroten en de leefbaarheid in de wijken te versterken.

Reactie G32 op Regeerakkoord:

In het Regeerakkoord ontbreekt aandacht voor stedelijke vraagstukken op het gebied van (betaalbaarheid en beschikbaarheid) van wonen en leefbaarheid. Stedelijke vernieuwing/vitaliteit staat binnen de G32 nog steeds hoog op de agenda. We hebben altijd erkend dat wij als steden daarin een voortrekkersrol hebben. Maar we stelden ook expliciet dat de Rijksoverheid en alle partners die de stad maken hard nodig blijven.

Uit het Regeerakkoord moeten we concluderen dat het proces ons niet gebracht heeft wat we hoopten te bewerkstelligen. Met name de gewenste rijksbetrokkenheid laat te wensen over.

Agenda Stad heeft nog niet de gewenste effecten opgeleverd. Nieuwe partners hebben zich onvoldoende aangediend, zeker in de wijken waar externe investeringen hard nodig zijn, bijvoorbeeld t.a.v. de kwaliteit en variëteit van de woningvoorraad.

We blijven vooropstellen om vooral gezamenlijk aan de slag te gaan, in een duurzame samenwerking tussen steden en de Rijksoverheid met het dossier stedelijke vernieuwing op lange termijn als richtpunt.

Wij vinden het een gemiste kans dat in het Regeerakkoord geen koppeling is gemaakt tussen klimaatadaptie/verduurzaming en wijkaanpak. Dit is een grote kans om met bestaande middelen een dubbelslag te maken. En juist in de oudere wijken van de stad kunnen ingrepen op het gebied van verduurzaming en klimaatadaptie een belangrijke bijdrage leveren aan wijkverbetering, leefbaarheid en wooncomfort. Een beperkt deel van de verhuurdersheffing is uitsluitend voor de verduurzaming van het corporatiebezit en zelfs die bijdrage is bij lange na niet toereikend.

In het Regeerakkoord is veel aandacht voor de middengroepen. Wij maken ons zorgen over de onderkant van onze samenleving. Veel van de maatregelen die in het akkoord staan hebben een nadelig effect op de betaalbaarheid van het wonen, één van de key issues voor de G32. Gemeenten worden gestimuleerd met corporaties afspraken te maken over voldoende en passende woonruimte. Maar waarom alleen de gemeenten en niet vooral de corporaties?

2.6 Preventie en integrale zorg voor de mensen die dat nodig hebben o.a. door integrale thuisondersteuning en integrale zorg voor kwetsbare jongeren.

("Eén gezin, één plan, één regisseur" blijft het uitgangspunt in het sociale domein: bij de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en de Jeugdwet. Deze integrale benadering van het sociale domein heeft ruimte nodig om verder te worden doorontwikkeld. Rijk en gemeenten maken zich als partners sterk voor passende ondersteuning aan burgers die dat nodig hebben: dichtbij het kind, dichtbij de burger. Het is essentieel dat de verschillende aanbieders van zorg in een gezin een gedeelde focus hebben. Dit vergt één budget en één verantwoordelijke van overheidszijde. Deze verantwoordelijkheid is en blijft belegd bij de gemeenten.)

Reactie G32 op Regeerakkoord:

De G32 constateert met tevredenheid dat de nieuwe regering aandacht heeft voor de zorg en nieuwe hervormingen niet, maar verdere verbeteringen wél nodig acht. De G32 trekt graag als partner op om hierin slagen te maken. We doen dit vanuit de verantwoordelijkheid voor belangrijke delen van het sociaal domein waarin we ondersteuning realiseren aan mensen die het zonder niet redden, integraal en dichtbij.

De G32 maakt zich echter grote zorgen over de financiële kaders waarbinnen dit moet gebeuren. In het Regeerakkoord staat dat hiervoor middels de normeringssystematiek voor het gemeente- en provinciefonds meer geld beschikbaar komt. Er staat ook dat de integreerbare onderdelen van de IUSD integreren in het gemeentefonds. Uit de extra middelen die gemeenten via het accres ontvangen moet naar verluid ook de loon en prijscompensatie worden betaald, en volumegroei in het sociaal domein.

Daarnaast ontvangen de gemeente voor het bevriezen van de eigen bijdrage Wmo geen volledige compensatie. Er zal 50% door de gemeenten moeten worden opgevangen (ook ten laste van het accres). Verder verwacht het Rijk een bijdrage van gemeenten vanuit dit accres voor de realisatie van de diverse programmatische afspraken in het Regeerakkoord. Duidelijk is dat van het accres (waarop ook een beroep zal moeten gedaan vanuit andere thema's zoals de energietransitie en de opvang van vluchtelingen) weinig overblijft, terwijl de uitgangspositie van veel gemeenten, met grote oplopende tekorten n.a.v. de decentralisaties (Jeugdzorg, Wmo en Participatie) en op het te krappe BUIG-budget al niet rooskleurig is. Hierdoor komt de transformatie én de basiszorg in gevaar. G32 gaat graag in gesprek met het Rijk over de condities waaronder de IUSD in de algemene uitkering komt en over hoe deze integratie doorwerkt in het accres. Daarbij vragen we in ieder geval aandacht voor afspraken over volumegroei.

De G32 constateert dat hiervoor in het Regeerakkoord te weinig oog is. De steden zijn keihard bezig om in te zetten op preventie en transformatie en ondervinden daarbij een hoge druk op de sociale voorzieningen in de wijken. Die druk zal als gevolg van diverse maatregelen uit het Regeerakkoord⁴ eerder toe- dan afnemen. Om de gedecentraliseerde taken naar behoren uit te kunnen voeren is het daarom ten eerste nodig dat het Rijk gemeenten hiervoor voldoende middelen (macrobudget) toebedeelt. Vervolgens is het zaak om bij de verdeling van deze middelen modellen te hanteren die recht doen aan het verschil in opgaven waar (centrum-) gemeenten/ regio's voor staan. Tot slot is er, om de transformatie van het sociaal domein daadwerkelijk mogelijk te maken, een transformatiefonds nodig van voldoende omvang. Het nieuwe kabinet stelt drie keer 18 miljoen beschikbaar voor transformatie van de jeugdzorg. Dat is sympathiek, maar er is c.a. 300 miljoen nodig voor het sociaal domein (3D-breed).

Bij meerdere passages in het Regeerakkoord bekruipt de G32 het gevoel dat het kabinet onderwerpen die decentraal zijn belegd weer naar zich toe trekt. We vertrouwen erop dat het Rijk de decentrale verantwoordelijkheden decentraal laat en gemeenten vrijlaat om naar eigen inzicht te handelen zoals dat lokaal goed past. Gemeenten verantwoorden niet in de eerste plaats aan het Rijk, maar aan de gemeenteraden. Zo wil de regering de uitvoering nadrukkelijker monitoren en wil ze afspraken met gemeenten maken over ondersteuning aan mantelzorgers, een uitwisseling van effectieve lokale aanpakken van eenzaamheid, een nationaal preventie akkoord, een integrale aanpak voor GGZ cliënten, het voorkomen van vechtscheidingen, het Actieplan Pleegzorg, het aanpakken van knelpunten uit de evaluatie van de Jeugdwet en uit de evaluatie van de Wmo, de kwaliteit van keukentafelgesprekken, onafhankelijke cliëntondersteuning, procedures voor klachten en bezwaar, het lokale bijstand beleid om de armoedeval te verkleinen en een vernieuwende schulden aanpak en verbeterd schuldhulpverleningstraject. De G32 ziet dit als mooie voorbeelden van de transformatie die gemeenten zelf ook graag willen. De G32 gaat hier graag over in gesprek met het Rijk want het zijn onderwerpen die ook wij relevant vinden, maar wij hechten er wel aan te benadrukken dat uiteindelijk keuzes lokaal en regionaal gemaakt worden. We zijn positief gestemd over de extra aandacht en middelen van het Rijk voor waardig ouder worden.

Met de introductie van het abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen in het Regeerakkoord wordt afgestapt van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. De parameters die gemeenten hebben ontwikkeld ten aanzien van de eigen bijdrage systematiek geven een goed evenwicht tussen betaalbaarheid en gebruik naar draagkracht.

---

⁴ De invoering van het abonnementstarief Wmo, de bezuiniging op de wijkverpleging, de aanpak van de wachtlijsten GGZ.

Met de vervanging van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor een abonnementstarief vervalt het principe van betalen naar draagkracht. De verwachting is dat dit hierdoor een toeloop zal ontstaan op het gebruik van Wmo voorzieningen (met name huishoudelijke ondersteuning), doordat de Wmo-voorziening dan aantrekkelijker wordt voor mensen met hogere inkomens, die de voorziening ook zelf in de markt zouden kunnen afnemen. Gemeenten ontvangen hiervoor geen volledige compensatie. Er zal 50% door de gemeenten moeten worden opgevangen (ten laste van het accres; dit is ten principale in tegenspraak met het karakter van het accres), waarbij de verwachte volumegroei niet is meegerekend. De G32 vindt het jammer dat het Rijk heeft gemeend in te moeten grijpen op deze gedecentraliseerde bevoegdheid en voorziet extra druk op de Wmo-voorzieningen.

In het Regeerakkoord gaat het Rijk uit van een bezuiniging van 1,9 miljard op diverse vormen van zorg, die in het licht van de vergrijzing extra hard aankomen. Het gaat hierbij om bezuinigingen op vormen van zorg die niet onder gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen, maar wel impact op onze inwoners hebben. G32 verwacht met name dat de bezuiniging op de wijkverpleging (die onder de genoemde 1,9 miljard valt en naar verluid 100 miljoen euro bedraagt) een direct effect op de Wmo-uitgaven zal hebben; als mensen langer thuis wonen maar minder wijkverpleging ontvangen zal het beroep op ondersteuning vanuit de gemeente/Wmo naar verwachting toenemen. Met deze volumegroei is in de budgetten geen rekening gehouden.

De G32 vindt het verkorten van de wachtlijsten in de GGZ belangrijk. Om de ambulantisering te ondersteunen benadrukt de G32 dat er voldoende ambulante medische zorg en voldoende financiering nodig zijn. Ook ziet de G32 dat deze maatregelen kunnen leiden tot een groter beroep op de Wmo- en jeugdhulpvoorzieningen. Met deze volumegroei is in de budgetten geen rekening gehouden. Verder is het onduidelijk wat de positie van gemeenten zal zijn in de genoemde regionale doorzettingsmacht. De G32 wil hierover graag in gesprek met het Rijk.

2.7 Van statushouders naar stadsburgers o.a. het herzien van wet- en regelgeving op het gebied van scholing en werk die een snelle integratie van statushouders in de weg staat en het zorgen voor passende huisvesting.

Reactie G32 op Regeerakkoord:

Het migratiebeleid is nadrukkelijk opgenomen in het Regeerakkoord. De steden krijgen hierbij een sterkere rol, maar er is nog wel aandacht nodig voor beleid, regelgeving en een financiële vertaling. Er zijn zowel kansen als risico's.

Kansen:

Positief is het realiseren van een infrastructuur op (de)centraal niveau waardoor fluctuaties in aantallen vluchtelingen goed opgevangen kunnen worden, procedures gestroomlijnd worden en de verhuisbewegingen tot een minimum beperkt worden. Ook positief is het zoveel mogelijk plaatsen van kansrijke asielzoekers in een azc in de regio of in de gemeente waar aan men gekoppeld is en waarbij ook rekening wordt gehouden met de achtergrond en de kwalificaties van de vergunninghouder. Hierdoor kunnen steden samen met het COA al in de azc periode starten met integratie- en participatietrajecten. Door de uitbreiding van de VVE naar 4 dagdelen kunnen kinderen in de leeftijd tussen 2 en 4 jaar al spelenderwijs starten met het leren van de taal en wordt een ontwikkelingsachterstand zoveel mogelijk voorkomen.

Ook de verhoging van het taalniveau van A2 naar B1 is een goed voorstel. Hierdoor hebben vergunninghouders meer kansen op de onderwijs- en arbeidsmarkt.

De tijdelijke verblijfstatus wordt ingekort van 5 naar 3 jaar en vergunninghouders krijgen een leefgeld en natuurvoorzieningen in plaats van Bijstand en toeslagen. Hierdoor is er minder kans op het starten met schulden en een middel om de vergunninghouder te 'dwingen' om zo snel mogelijk aan de slag te gaan met zijn integratie en participatieproces.

Gemeenten mogen in het kader van het P-budget blijven experimenteren met werk- en participatietrajecten hoewel de vergunninghouder een Bijstandsuitkering ontvangt. En ook experimenteren met leer-werk-trajecten - hoewel de (aspirant) vergunninghouder nog woonachtig is op het azc - blijft mogelijk.

Kansrijke asielzoekers die uit andere landen (vluchtelingenkampen) hergevestigd worden in Nederland worden voorbereid op wat ze in ons land kunnen verwachten. Het is van belang voor de integratie en participatie dat de vergunninghouder zo snel mogelijk geïnformeerd wordt over wat hij/zij kan verwachten en wat verwacht wordt. Dit verwachtingenmanagement is ook van belang tussen COA en gemeenten. In steden met een azc werkt men steeds meer samen op dit terrein (filmpjes en voorlichtingsmateriaal maar ook middels gesprekken met de vergunninghouders).

Risico's:

De rol van de gemeente op de verschillende terreinen (huisvesting, inburgeren, handhaven enz.) is nog zeer onduidelijk en kan leiden tot verwarring over taak- en

verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheidslagen, vertraging en willekeur. Van belang dat hier snel nadere afspraken over gemaakt worden tussen het Rijk en de gemeenten. Een risico is dat de regelgeving woningmarkt en het woningaanbod van de gemeenten niet zodanig flexibel is dat fluctuaties in aantallen, maar ook in gezinssamenstelling adequaat opgevangen kunnen worden. Hiermee zou in de koppeling aan gemeenten meer rekening gehouden moeten worden en waar nodig zouden de regelgeving en subsidiecriteria van het Rijk voor het geschikt maken van bestaande leegstaande gebouwen of het bouwen van andere woonvormen versoepeld en/of verruimd moeten worden. En hoe verhoudt de natura voorziening zich tot de rol van de gemeente op de (sociale) woningmarkt; wordt de gemeente een (ver)huurder?

Kinderen op het azc tussen 2-4 jaar kunnen niet starten met VVE, daar zijn geen voorzieningen voor. Zo snel mogelijk starten met taal en ontwikkeling is ook van belang voor de kansrijke asielpeuters op het azc.

Gemeenten hebben in het huidige systeem geen rol in de keuze voor een taalaanbieder, dit is de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder zelf. Het inburgeringssysteem moet snel herzien worden wil de gemeente een adequaat integraal aanbod kunnen organiseren voor de vergunninghouders. In de huidige situatie wordt de parallelle aanpak bemoeilijkt omdat de taalaanbieders alleen overdag en op wekdagen taalcursussen aanbieden.

Combinatietrajecten (leren, werken, inburgeren) worden daardoor bemoeilijkt. Bovendien verschilt de kwaliteit per taalaanbieder en daar kan de gemeente nu niet op sturen.

De regelgeving rondom uitgeprocedeerden is nog steeds onduidelijk en te vrijblijvend.

Gemeenten worden hierdoor opnieuw opgezeteld met uitgeprocedeerden die niet willen terugkeren, maar waarvoor geen adequaat vangnet voorhanden is. Er moeten afspraken komen die een sluitende aanpak borgen en voorkomen dat uitgeprocedeerden op straat gaan zwerven of in de illegaliteit belanden.

De financiële consequenties zijn nog niet nader gespecificeerd. Zeker bij het dossier Vergunninghouders mogen gemeente van het Rijk financieel bezien boter bij de vis verwachten. Hierin is het Regeerakkoord niet duidelijk genoeg. Dit vraagt om nader overleg tussen Rijk en gemeenten.

2.8 Een veilige stad o.a. door meer wijkagenten en meer ruimte voor het lokaal bestuur.

(Het lokale veiligheidsbeleid krijgt een veel hogere prioriteit. Dit is nodig omdat het politiewerk in de steden steeds meer onder druk staat door onder meer bezuinigingen, nieuwe vormen van criminaliteit en overlast. Daarom komen er extra wijkagenten, zodat de norm van minimaal één agent op 5000 inwoners wordt gehaald. Belemmeringen in de ketenaanpak worden weggenomen, waardoor meer mogelijkheden ontstaan om informatie te delen en/of te koppelen. Er komt extra budget voor de aanpak van Ondernijning voor politie, justitie, Belastingdienst en juist ook voor de steden.)

Reactie G32 op Regeerakkoord:

Twee speerpunten voor de G32 zijn meer wijkagenten en de aanpak van ondernijning, ook op gemeentelijk niveau. De extra middelen voor de nationale politie komst, onder meer voor meer wijkagenten juichen wij toe: meer ogen en oren op straat zijn van belang voor de integrale aanpak van overlast en criminaliteit.

Dit geldt eveneens voor het extra budget dat is gereserveerd voor de inzet op cybersecurity. Echter met de intensivering van de inzet op alleen de veiligheidsdiensten gaan we voorbij aan het belang dat ook gemeenten hebben om zich te ontwikkelen op dit gebied. Een integrale aanpak is op dit terrein noodzakelijk. We zijn dan ook benieuwd hoe gemeenten aangehaakt worden op dit thema.

De Ondernijningswet is van groot belang om effectiever te kunnen optreden, toch zouden we ook graag zien dat op gebied van de APV, de bestuursrechtelijke mogelijkheden, expliciet meegenomen worden in deze ontwikkeling. De APV is het instrument om lokaal signalen af te geven aan de onderwereld, waar dat soms strafrechtelijk of fiscaal (nog) niet tot de mogelijkheden behoort. Uiteraard wenst de G32 hieraan mee te werken en kan juridische en bestuursrechtelijke denkkraft genereren.

De G32 heeft gevraagd om 150 miljoen euro structureel om juist ook de slagkracht van de steden te vergroten op het gebied van ondernijning. De 100 miljoen in het Ondernijningsfonds is een start en stap in de goede richting. We willen graag meedenken en –praten over de inzet van deze middelen voor de steden. We zijn nog steeds voorstander van een budget ad 150 miljoen structureel voor de steden.

Het experiment met de gedoogde wietteelt is een lang gekoesterde wens en we zijn bijzonder content dat dit nu vorm krijgt. Uiteraard zullen vele van de G32 steden zich melden. Wij komen nog met een separaat voorstel ter zake. Bovendien willen we graag vanuit onze dagelijkse praktijk en expertise meedenken aan de vormgeving van dit experiment.

Tot slot de verwarde personen: we zien de afgelopen maanden landelijk enige daling in het aantal meldingen bij politie. Er zijn al diverse experimenten gestart. Het is nu van belang dat de nieuwe Zorgwet z.s.m. vastgesteld wordt en dat het betere vangnet ook z.s.m. gestalte krijgt

2.9 Vitale binnensteden o.a. doorzetten Retaildeals en ruimte in regelgeving die de economische ontwikkeling beperkt.

Reactie G32 op Regeerakkoord:

Vitale binnensteden zijn essentieel voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor een goed functionerende stedelijke en regionale economie. Binnensteden hebben te maken met snelle economische veranderingen.

De Retailsector staat onder druk en dat heeft gevolgen voor onze binnensteden. De G32 was een van de initiatiefnemers van de Retailagenda, waarin samen met Rijk en brancheorganisaties gewerkt wordt aan de voorwaarden voor een beter functionerende binnenstad.

Het Rijk kan bijdragen aan vitale binnensteden met regelgeving en experimenteeruimte, met het stimuleren van een nieuwe samenwerking tussen overheden en marktpartijen, en door het innovatiebeleid ook in te zetten voor de Retailsector.

|

Er zijn geen specifieke verwijzingen naar binnensteden in het Regeerakkoord. Wél geeft het Rijk aan Wet- en regelgeving te willen moderniseren zodat bedrijven met hun diensten en producten beter kunnen inspelen op maatschappelijke en technologische veranderingen. Regeldruk en administratieve lasten worden beperkt, bijvoorbeeld door de huidige bedrijfs-effectentoets uit te breiden met een MKB-toets. Voor binnensteden is dit erg belangrijk, de regelgeving is deels gebaseerd op een Retail-landschap dat inmiddels in de praktijk niet meer bestaat. Voorts is de ambitie om te werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid (OV, infra, fiets) en aan regionale knelpunten een kans voor binnensteden. Belangrijk vinden we het voornemen om regionale kansen te benutten door als Rijksoverheid en decentrale overheden “deals” te sluiten, waarin de partijen zich verplichten om samen aan nieuwe oplossingen te werken.

Met VNO-NCW, MKB Nederland, VNG en IPO hebben we voorstellen gedaan om te komen tot regionale samenwerking; deals gericht op het transformeren naar bruisende binnensteden en vitale kernen (Laat stad en regio bruisen, april 2017). Graag werken we met Rijk, provincies en brancheorganisaties een goede aanpak voor de transitie van binnensteden. We kunnen daarbij gebruik maken van de ervaringen met de Retailagenda.

2.10 Steden aan de slag met energietransitie o.a. start met aardgasvrije wijken, lokale energieopwekking en energietransitie als drager stedelijke vernieuwing nieuwe stijl.

(De steden nemen de regie in lokale energietransitie en de versterking van de leefkwaliteit. Via een bundeling van krachten wordt fors geïnvesteerd in de steden, zodat daar voldoende betaalbare en duurzame woningen zijn. Daartoe wordt een Stedenfonds opgericht, waarin het bedrijfsleven en corporaties participeren. Gemeenten scheppen de randvoorwaarden om te investeren. Het Rijk draagt bij met gelden op het gebied van duurzaamheid en energietransitie.)

Reactie G32 op Regeerakkoord:

Van groot belang is het opgenomen nationaal energie akkoord en de vertaling in een Klimaatwet. Dit geeft het wettelijk kader om partijen te binden aan gestelde doelen. Het Regeerakkoord spreekt niet over herziening en differentiatie van het gemeentefonds. Wat G32 gemeenten betreft is dit nodig om een prikkel ten behoeve van energie en duurzaamheid te creëren

De CO₂-reductie van 49% in 2030 loopt in de pas met ambitie om in 2050 de doelstelling van Parijs te halen. Van duurzaamheid en klimaat wordt werk gemaakt en dat sluit aan bij de inzet van G32 gemeenten op dit punt. Uiteraard is het sluiten van de kolencentrales maar een onderdeel van het gehele pakket maar het geeft de toon van ambitie weer; er wordt een beweging gemaakt!

Het grootste deel van het beschikbare budget via de SDE+ regeling wordt ingezet naar de industrie om de 49% taakstelling te behalen. Dit betekent dat weinig financiële middelen overblijven voor verduurzamen van woningen en maatschappelijk vastgoed. Er wordt gesproken over additionele middelen ten behoeve van decentrale overheden, maar wat deze zijn blijft vaag. Concreet wordt wel benoemd: 300 miljoen per jaar t.b.v. experimenteerruimte.

De inzet van gemeenten om in 2030 klimaatneutraal te zijn, vraagt zowel middelen voor de uitvoering als voor de ambtelijke begeleiding. Een gemiddelde gemeente heeft voor de uitvoering een investering van meer dan 20 miljoen per jaar nodig. Dit betreft gedeeltelijk voorfinanciering. G32 gemeenten werken bij voorkeur samen met het Rijk aan nieuwe financieringsconstructies om voorfinanciering realiteit te maken. Het Regeerakkoord benoemt dit onderwerp niet.

Het Regeerakkoord gaat ervan uit dat de bouwsector verduurzaming op zich zal nemen op basis van de aanname dat kosten zullen dalen naarmate expertise en ervaring in de bouwsector toenemen. Er wordt niet benoemd hoeveel financiële middelen voor gemeenten beschikbaar komen ten behoeve van het begeleiden van de transitie samen met bewoners. Hiervoor hebben de steden eerder een bedrag van 100 miljoen aan noodzakelijke proceskosten genoemd. Het Regeerakkoord is op dit punt onhelder en niet duidelijk is hoe de steden de ambitie moeten en kunnen waarmaken

Positief is dat de aansluitplicht voor aardgas komt te vervallen en wordt vervangen door een warmterecht. Als het gaat om nieuwbouw is de uitwerking niet duidelijk, namelijk: “aan het eind van de kabinetsperiode zullen nieuwe woningen en andere nieuwe gebouwen in de regel niet meer op gas verwarmd worden”. Bovendien waarom moet er tot 2021 worden gewacht? Als het gaat om bestaande bouw is 30.000 tot 50.000 terecht een eerste stap om woningen in Nederland te verduurzamen. Dat dit te weinig is, onderkent ook het Regeerakkoord. Hoe het aantal van 200.000 per jaar gerealiseerd wordt, blijft in het Regeerakkoord vaag. Hier ligt voor G32 steden een belangrijk aandachtspunt. De intentie is goed, de uitwerking schiet te kort.

Een voorbeeld: Bij vervanging van gasnetten wordt de regie in handen van gemeente en netbedrijven gelegd. In de praktijk blijkt dat er (nog) niet voor alle wijken betrouwbare alternatieven voorhanden zijn. Het werken met maat oplossingen en gezamenlijk met partners is een must voor de uitvoering van maatregelen en het Regeerakkoord geeft hierover niet het instrumentarium en de financiële middelen aan.

De G32 onderschrijft volledig de noodzaak om de gebouw-gebonden financiering voor particulieren uit te werken.

De salderingsregeling heeft geleid tot een flinke groei van zonne-energiesystemen en is ook essentieel voor verdere groei. De G32 is voor het behoud van een ‘slimme’ salderingsregeling. Dat is een regeling die toegankelijk, begrijpelijk en uitvoerbaar is en geen bureaucratische rompslomp oplevert voor de consument. Overigens zijn andere regelingen zoals de EPV en postcoderoosregeling niet opgenomen in het Regeerakkoord. Wij gaan ervan uit dat deze regelingen in de uitwerking worden meegenomen en dat hierover met het kabinet de uitwerking gezamenlijk plaats heeft.

Rond circulaire economie blijft het Regeerakkoord summier. Het wordt beperkt tot vaststelling van het rijksbrede grondstoffenakkoord. Een Circulaire economie is naar de mening van de G32 meer. Recycling draagt weliswaar bij aan een duurzamere samenleving, maar er worden pas echt stappen gezet als ruimte wordt gemaakt voor nieuwe businessmodellen en nieuwe ontwerpprincipes die uitgaan van upcycling zonder schadelijke

(gezondheids)impact voor mens, dier en natuur. Deze ambitie ontbreekt in het Regeerakkoord.

Voorts ontbreekt de koppeling tussen het energietransitievraagstuk en circulariteit. Naar de mening van de G32 dient iedere woning die energie neutraal wordt gebouwd of verbouwd tevens ook meteen circulair gebouwd te worden.

Verder wordt het belang van Circulair inkopen door de overheid gemist en dit had juist via het Regeerakkoord een concrete impuls kunnen krijgen.

Er wordt niet gesproken over financiële middelen in het Regeerakkoord t.a.v. circulaire economie. De G32 gemeenten hebben in haar lobby document het belang van een revoluerend fonds benoemd om de overgang naar een circulaire economie te faciliteren. |

3. Aanvullende opmerkingen vanuit de drie pijlers

3.1 Sociaal

- 1) De structurele maatregelen van het kabinet Rutte II ter bestrijding van (kinder-) armoede blijven onverminderd van kracht. Het Regeerakkoord (her)bevestigt dat aandacht voor het terugdringen van armoede en schulden en zeer belangrijke opgave is en blijft. We zien een aantal positieve maatregelen.

Schuldhelpverlening is een gemeentelijke taak. Het kabinet wil programmatische afspraken maken over het verbeteren van de toegang, verkorten van de wachttijd, betere samenwerking met andere partijen en voorkomen van uithuisplaatsingen (als daar kinderen bij zijn betrokken). Wij vinden dit relevante onderwerpen, zijn daar ook mee bezig en staan open voor het gesprek maar hechten ook aan onze beleidsvrijheid op dit punt. Het is niet goed te duiden wat wordt bedoeld met het genoemde extra geld voor het voorkomen van schulden bij gezinnen en kinderen. Het budget dat voor drie jaar beschikbaar wordt gesteld is geen extra geld maar het terugdraaien van een bezuiniging op schuldhelpverlening uit 2012.

Er is aandacht voor de rol van de overheid zelf als schuldeiser. Het maximeren van de stapeling van boetes en bestuursrechtelijke premies is een stap in de goede richting. Ook het kabinetsvoorstel om te komen met een register voor incassobureaus is een belangrijke ontwikkeling. Het voornemen iets te doen aan excessen in kredietverlening is te waarderen. De wijze waarop, door wie en per wanneer hier uitwerking aan wordt gegeven is niet benoemd.

Het kabinet wil schuldeisers verplichten eerst zelf de mogelijkheden van een betalingsregeling te onderzoeken. Daarmee krijgt de schuldeiser ook zelf verantwoordelijkheid voordat een rechter wordt ingeschakeld.

Het voorstel om, experimenteel, een schuldenrechter aan te stellen zal zonder meer positief effect hebben op de kwaliteit van de dossier en besluitvorming.

Het genoemde adviesrecht voor gemeenten bij de aanvraag voor beschermingsbewind is een eerste, maar kleine, stap in de goede richting. De afgelopen jaren zijn de kosten van beschermingsbewind voor gemeenten (ten laste van budget bijzondere bijstand) enorm gestegen.

- 2) Het Regeerakkoord benadrukt het belang van preventie en gezondheidsbevordering en spreekt het voornemen uit te komen tot een nationaal preventieakkoord met gemeenten en andere relevante partijen, en stelt hierbij ook middelen beschikbaar. Roken en overgewicht zijn dan belangrijke aandachtspunten. De G32 onderschrijft het belang hiervan. Ook in het gezondheidsbeleid van de steden zijn dit twee onderwerpen die veel aandacht vereisen en waarvoor een langdurige en brede aanpak nodig is met steun vanuit vele partijen, waaronder ook het onderwijs bijvoorbeeld. Wij willen er de aandacht op vestigen dat het onderwerp onbedoelde (tiener)zwangerschappen, waarvoor een landelijk aanbod van individuele ondersteuning in het leven wordt geroepen, ook door de wijkteams van de gemeenten wordt opgepakt. We gaan ervanuit dat we goede afspraken kunnen maken over een aanvullende aanpak.

3.2 Fysiek

- 1) In algemene zin is de aandacht van het Rijk voor woningbouw in het Regeerakkoord teleurstellend. In de aandachtspunten voor woningbouw lijkt het alsof het kabinet landelijk de regie wil over het lokale woonbeleid. De lokale/regionale woonvisie wordt door de gemeente/regio opgesteld in samenspraak met de corporaties en de markt en afgestemd met andere partners. Op grond van de lokale behoefte wordt bepaald wat er gebouwd wordt, voor welke doelgroep in welke prijsklasse.
- 2) Er staat in het Regeerakkoord niets over transformatie en hergebruik van kantoren.
- 3) Bij het vergroten van het aantal huurwoningen in de vrije sector zal altijd gekeken moeten worden naar de lokale behoefte aan dit segment. Wij zien in onze steden dat meer en meer mensen een beroep doen op een sociale huurwoning. Wij denken dan ook dat de verkoop van sociale huurwoningen, om het aanbod vrijesectorwoningen te vergroten, een slecht plan is. Er is al veel verkocht, waardoor de omvang van de kernvoorraad in veel steden al onder druk komt te staan. Over de verkoop van corporatiewoningen worden in de prestatieafspraken, op basis van volkshuisvestelijke argumenten, met de corporaties afspraken gemaakt. Vergroten van de aantallen maakt dat de bereikbaarheid en de betaalbaarheid van het wonen verder onder druk komen te staan.
- 4) Ook het niet aanpassen van de verhuurderheffing is in dit licht een gemiste kans. Het vereenvoudigen van de markttoets zoals verderop in het Regeerakkoord benoemd en de inzet van de landelijke regietafel bij lokale en regionale vraagstukken rond middenhuur hebben voor de G32 de voorkeur.
- 5) Als met het wegnemen van belemmerend overheidsbeleid bedoeld wordt op het versoepelen van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking met de beperkingen op buitenstedelijke ontwikkelingen en daarmee de rol van de provincie beperkt wordt, dan kunnen we daar volledig mee instemmen.
- 6) De nationale omgevingsvisie (NOVI) is voor steden van belang omdat zij richting geeft aan ontwikkelingen waarvoor Nederland zich zal inzetten b.v. energietransitie, ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Richting en afbakening van verantwoordelijkheden is van belang om Nederland toekomstbestendig te ontwikkelen. Het beschermen van de nationale belangen is een erg defensieve opstelling van het rijk. Voor de steden is het van belang dan de NOVI richting geeft. Hierbij is het van groot belang dat de expertise van steden en regio's sterk betrokken wordt en dat rekening wordt gehouden met de gemeentelijke belangen.
- 7) Op het gebied van mobiliteit worden forse slagen vooruit gemaakt. Duurzame mobiliteit in 2030 is een forse ambitie en de invulling daarvan vergt zowel van lokale overheden als ook van partners veel. Financiële consequenties: over het hiervoor benodigde en beschikbare instrumentarium blijft het Regeerakkoord vaag. Neem bijvoorbeeld het aantal elektrische oplaadpunten dat nodig is. De vraag is of dit helemaal door de markt kan worden overgelaten en zal gemeenten voor forse uitvoeringsproblemen stellen als hier niet financieel en instrumenteel in wordt voorzien.

3.3 Economie

- 1) De G32 is actief op de thema's ruimte voor ondernemers, sociaal ondernemerschap, ZZP'ers en innovatie in het MKB. We werken aan een regionale aanpak van economische kansen en een goed functionerende arbeidsmarkt. In het Regeerakkoord zien we een aantal interessante openingen op deze thema's. We hebben behoefte aan afspraken met het Rijk op basis van regionale plannen, met meer regel- en experimenteerruimte dan tot nu toe. Regionaal maatwerk is effectiever dan landelijke blauwdrukken.
- 2) De G32 denkt graag mee over het verminderen van regeldruk en administratieve lasten. We zien daarvoor mogelijkheden op Rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau, en gaan daarover graag in gesprek.
- 3) De G32 ziet sociaal ondernemerschap als een ondernemende manier om maatschappelijke opgaven aan te pakken. We willen sociaal ondernemerschap stimuleren. We werken hierin samen met G4-steden. De overheid kan een belangrijke rol vervullen in het faciliteren van sociaal ondernemerschap. Onder andere in haar inkoopbeleid, maar ook door de Right to Challenge die in het Regeerakkoord wordt aangekondigd. We hebben een Roadmap opgesteld waarin staat hoe gemeenten sociaal ondernemerschap kunnen stimuleren en welke ervaringen we inmiddels hebben opgedaan, onder andere met Challenges. Momenteel werken we aan voorstellen over Social Return on Investment. Tot nu toe zat de deur van het Rijk dicht als het om sociaal ondernemerschap ging, we zijn blij dat die nu opengaat.
- 4) We onderschrijven dat het MKB een krachtiger rol verdient in het innovatiebeleid. De G32 heeft een onderzoeks- en intervisietraject voor steden en regio's om het regionale ecosysteem voor MKB-innovaties te versterken, we betrekken het Rijk hier graag bij. Wel vragen we ons af of er vanuit de Rijksoverheid ook extra aandacht en middelen vrijkomen voor het ontwikkelen/verbeteren van regionale innovatieve ecosystemen, waarbij uitgetaan wordt van de kracht en dynamiek van elke regio.
- 5) Wij zijn dan ook blij met het voornemen de Wet DBA te vervangen door een nieuwe wet. De G32 heeft in 2016 gepleit voor herziening van de Wet DBA. De populatie ZZP'ers is zeer divers. ZZP'ers hebben verschillende drijfveren, activiteiten, inkomens en bovenal zeer uiteenlopende behoeften. Bij wet- en regelgeving zou rekening moeten worden gehouden met deze diversiteit. Zorg voor ruimte voor ondernemerschap, luister naar de behoeften van ondernemers en opdrachtgevers en maak het ZZP'er-schap mogelijk in plaats van te beperken.
- 6) In het Regeerakkoord staat verder dat het kabinet gaat verkennen of en hoe zelfstandig ondernemerschap via de invoering van een ondernemersovereenkomst een eigen plek zou kunnen krijgen in het burgerlijk wetboek. Dit zou de positie van zelfstandig ondernemers kunnen verhelderen en verstevigen. Het is sowieso een goed idee om nieuwe wetgeving op te stellen (en eventueel aan te passen) door middel van input uit praktijkervaringen van betrokken partijen en daarbij rekening te houden met de diversiteit aan ondernemers(relaties). Maar waar en hoe zal dit (participatie)proces geborgd worden? We zijn hier benieuwd naar hoe dit verder uitgewerkt zal worden.